

An aerial photograph showing several rows of blue solar panels installed on a lush green grassy field. The panels are arranged in a grid pattern, and the grass is vibrant green with some small yellow flowers scattered throughout. The perspective is from a high angle, looking down at the panels.

19 januari 2021

Offerte Participatiecoalitie Noord-Holland

**Projectplan landschap-,
natuur en energie**

Gooi- en Vechtstreek

Aanleiding

De Gooi- en Vechtstreek is een regio met bijzondere natuur, kleinschalige landschappen en karakteristieke cultuurhistorische elementen in het landschap. In een onderzoek van Land-id uit 2019 zijn de kernkwaliteiten van de verschillende gebiedstypen in de regio Gooi- en Vechtstreek beschreven. Dit zijn bijvoorbeeld de illusielandschappen van bos en heide tussen de bebouwde kernen, het veengebied ten oosten van de Vechtplassen en de vogelrijke randmeren van het IJsselmeer. De kaart op pagina 2 laat zien dat het buitengebied in de regio grotendeels beschermd is als Natuur Netwerk Nederland en/of Natura 2000 gebied.

Natuurorganisaties hebben dan ook aangegeven geen ruimte te zien voor grootschalige opwek van zonne- en windenergie in de Gooi en Vechtstreek. Tegelijk zijn verkenningen voor kleinschaligere initiatieven die wel zorgen voor serieuze opwek wel het onderzoeken waard.

De regio wordt ook gekenmerkt door enkele zeer actieve energiecoöperaties, verbonden onder Energie Verbonden in 't Gooi. Gedreven, enthousiaste burgers zetten zich middels deze 8 coöperaties in voor de verduurzaming van de lokale energievoorziening.

Lokale natuurorganisaties en energie coöperaties hebben hetzelfde doel voor ogen: het maatschappelijk belang van een duurzame toekomst met behoud van de leefomgeving. Echter, de combinatie van natuur- en landschap en duurzame energie opstellingen zorgt voor de nodige spanning: de energietransitie heeft een onvermijdelijke impact op de leefomgeving.

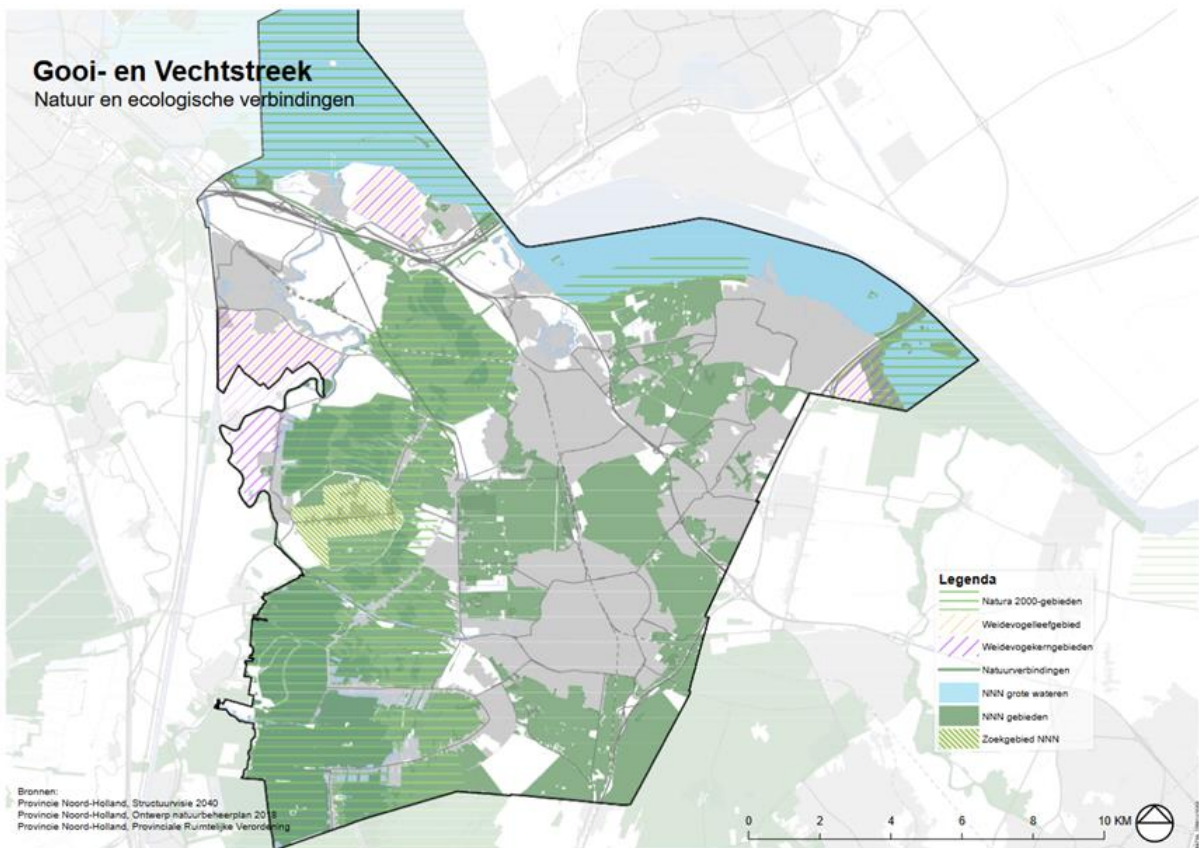
Het vinden van geschikte locaties voor zon- en windopstellingen in de Gooi- en Vechtstreek is daarom een ingewikkelde opgave. Dit is ook gebleken uit de concept RES voor deze regio. Waar aanvankelijk zoekgebieden werden geprojecteerd, zijn die door inspraak vanuit gemeenteraden en natuurorganisaties weer ter discussie komen te staan.

De regio Gooi en Vechtstreek heeft in de concept RES een bod gedaan van 0,32 TWh. Door bovenstaande dynamiek zijn enkele zoekgebieden het afgelopen half jaar afgevallen. Er staan echter ook verschillende coöperaties in de startblokken om aan de slag te gaan in deze regio, en hun plannen kunnen een mooie bijdrage leveren aan het bod in de RES 1.0. Daarbij is het belangrijk dat de bijzondere natuur en het unieke landschap van de regio behouden blijven.

Door de standpunten van lokale natuur- en landschapsorganisaties zorgvuldig in kaart te brengen, en tegelijkertijd kansen voor coöperatieve projecten in kaart te brengen is het in onze ogen mogelijk natuur- en energiebelangen beter op elkaar af te stemmen in de regio.

Doel project

Het doel van dit project is om verschillende belangengroepen en deskundigen bij elkaar te brengen om samen de onmogelijkheden en mogelijkheden voor kleinschalige duurzame energie op land in de Gooi- en Vechtstreek te verkennen en te concretiseren. Lokale stakeholders brengen samen de grenzen en kansen in kaart en bieden gemeenten hiermee handvaten om gedragen keuzes te maken in de RES.

Natuurgebieden (NNN, groen en Natura 2000, groen gearceerd) en weidevogelleef- en kerngebieden (paars) in de Gooi- en Vechtstreek. Bron: [Fotodocument regio Gooi- en Vechtstreek, Generation Energy](#)

De output van dit traject is:

1. Het beschikbaar maken van de reeds beschreven kernkwaliteiten van de natuur en het landschap in de Gooi- en Vechtstreek om deze te koppelen aan aanbevelingen voor de eventuele rol van deze landschappen in de RES. Dit door een aantal casussen te beschrijven en hiervoor een aantal **voorbeeldontwerpen** te maken (de ontwerpen zijn vergelijkbaar met het onderzoek wat de MNH heeft uitgevoerd voor Laag Holland. Het landschap is uiteraard heel anders);
2. Het ontwikkelen van **nee, nee-tenzij en ja-mits principes** voor het plaatsen van kleinschalige zonopstellingen (en eventueel kleinschalige windopstellingen) in de Gooi- en Vechtstreek, bijvoorbeeld in de vorm van een zon- of windladder specifiek voor deze regio. Dit biedt gemeenten en initiatiefnemers kaders bij de locatiekeuze en de voorwaarden aan het ontwerp;
3. Een verkenning van de mogelijkheden voor meervoudig ruimtegebruik in de regio: welke opgaves en uitdagingen spelen er nu op het gebied van natuur en landschap, en hoe kan de energietransitie daarin worden meegenomen?
4. Als invulling van bovenstaande: een verkenning voor de mogelijkheden van het toepassen van [de Energietuin aanpak](#): een participatief ontworpen locatie waar duurzame energie slim wordt gecombineerd met natuur, recreatie en educatie.

Opdrachtgever

Het portefeuillehouders overleg RES Gooi en Vechtstreek is bestuurlijk opdrachtgever van dit onderzoek. Het ambtelijk overleg RES Gooi en Vechtstreek is ambtelijk opdrachtgever.

Solarpark De Kwekerij in Hengelo. Dit is een voorbeeld van hoe een Energietuin er in de praktijk uit kan zien. Lees hier meer over op www.energietuinen.nl

Voorgestelde processtappen

De output van dit traject zoals beschreven op pagina 3 kan in 10 voorgestelde processtappen worden gerealiseerd.

1. Startgesprekken

- ▶ Voorbereidende gesprekken met de betrokken gemeenten/initiatiefnemers om de wensen en doelen voor dit traject verder aan te scherpen.

2. Voorbereiden sessies en inventariseren stakeholders

- ▶ Inventariseren stakeholders (o.a. uit netwerk Milieufederatie, energiecoöperaties, GNR, gemeenten);
- ▶ Voorgesprekken voeren met lokale experts, gemeenteambtenaren (ambtenaren Ruimtelijke Ordening, Ecologen en Energietransitie), provinciale ambtenaren natuur en landschap: informatie ophalen over gebied en opgaves;
- ▶ Bestaande kennis en kaartmateriaal verzamelen (onderzoeken etc.).

3. Sessie met lokale energiecoöperaties

- ▶ Standpunten van deze stakeholders verzamelen;
- ▶ Projectkansen verzamelen: waar zien zij mogelijkheden om aan de slag te gaan?

4. Sessie met lokale natuur- en landschapsorganisaties

- ▶ Standpunten van deze stakeholders verzamelen;
- ▶ Kernkwaliteiten landschap definiëren;
- ▶ Gezamenlijk (on)mogelijkheden in kaart brengen.

5. Output sessies verwerken

- ▶ Standpunten stakeholders verdiepen en wegen, casussen presenteren;
- ▶ nee, nee-tenzij en ja-tenzij principes voor locatiekeuze en ontwerp mogelijkheden opstellen;
- ▶ Kansen voor meervoudig ruimtegebruik en energietuinconcept in kaart brengen en verdiepen;

6. Terugkoppel sessie met deelnemers beide sessies

- ▶ In één sessie met stakeholders uit de natuurorganisaties én de energie coöperaties de bevindingen terugkoppelen en samen verder verdiepen

7. Advies Participatiecoalitie opstellen

- ▶ Rapport met conceptversie advies aan opstellen op basis van output sessies, aangevuld met de expertise van de Participatiecoalitie.

8. Advies presenteren aan bestuurders en raden

- ▶ Feedback sessie voor ambtenaren gemeenten;
- ▶ Feedback sessie voor wethouders in portefeuillehouders overleg, eventueel voorgesprekken per gemeente;
- ▶ Feedback sessie voor raadsleden organiseren: voor de regio of per gemeente. Bijvoorbeeld per gemeente voor de gemeenten waar de casus zijn gesitueerd. Ook afhankelijk van de politieke gevoeligheid;
- ▶ Opdrachtgever informeren over output sessies en advies Participatiecoalitie;

9. Definitief rapport opstellen

- ▶ Rapport op basis van bevindingen uit sessies opstellen
  - Overzicht standpunten natuur- en landschapsorganisaties
  - Overzicht casussen kansrijke (coöperatieve) projecten
  - Overzicht kansen voor meervoudig ruimtegebruik
  - Principes voor locatiekeuze en locatieontwikkeling voor zon- en windopstellingen
  - Advies van Participatiecoalitie voor vervolg
- ▶ Input wethouders en raadsleden worden meegenomen in het rapport

10. Rapport presenteren en delen met opdrachtgever

- ▶ Presentatie voorbereiden en geven;
- ▶ Resultaten delen met deelnemers traject

Begroting

Voor dit project zijn in totaal 280 uren begroot. De begroting van deze uren is aan de hand van de beschreven processtappen toegelicht. Deze begroting kan worden aangepast op basis van de wensen van de betrokken partijen en eventuele aanvullende activiteiten. Er is uitgegaan van 28.000 omdat dit een van de keuzes is uit het keuzemenu van de provinciale RES-organisatie. Een minder uitgebreide aanpak zonder ontwerpschetsen is ook mogelijk, maar spreekt minder tot de verbeelding van stakeholders.

Het maken van eventuele ontwerpschetsen voor casussen zijn niet opgenomen in deze begroting. Deze zouden in samenwerking met het consortium ontwikkeld kunnen worden, of bijvoorbeeld met de ontwerpers van Natuurlijke Zaken.

De Provincie heeft een budget beschikbaar waar deze begrote kosten in principe uit betaald kunnen worden. Daarvoor is een menukaartmodel afgesproken tussen provincie en Participatiecoalitie Noord-Holland. Het onderstaande menu, volgens het model "advies deelregio", past het beste bij de voorgestelde processtappen.

Processtappen	Uren
1. Startgesprekken en voorbereiding	20
2. Inventarisatie en benaderen stakeholders	20
3. Voorbereiden sessies	28
4. Twee sessies stakeholders natuur en energie	28
5. Output sessies verwerken	35
6. Terugkoppel bijeenkomst stakeholders	15
7. Opstellen ontwerpen en advies en principes	60
8. Advies presenteren aan bestuurders/raden	24
9. Rapport afronden	30
10. Delen resultaten en communicatie	20
Totaal uren	280
Totale kosten (excl. BTW)	€ 28.000

Planning

De eerder beschreven processtappen kunnen aan de hand van de onderstaande voorgestelde planning worden uitgevoerd. Deze planning kan in overleg met de opdrachtgever verder worden uitgewerkt, bijvoorbeeld om rekening te houden met eventuele deadlines.

Processtappen	1-feb	8-feb	15-feb	22-feb	1-mrt	8-mrt	15-mrt	22-mrt	29-mrt	5-apr	12-apr	19-apr	26-apr	3-mei	10-mei	17-mei	24-mei	31-mei	
Startgesprekken																			
Inventarisatie stakeholders																			
Vorbereiden sessies																			
Sessie met energie coöperaties																			
Sessie met natuurorganisaties																			
Output sessies verwerken																			
Terugkoppelsessie																			
Advies opstellen																			
Advies presenteren aan bestuurders/raden																			
Rapport opstellen																			
Rapport presenteren en delen																			

Team

Sijas Akkerman	Directeur	Natuur en Milieufederatie Noord-Holland	Interne opdrachtgever, procesbegeleider
Ailin Hajer	Senior projectleider	Natuur en Milieufederatie Noord-Holland	Procesbegeleider, coördinatie van uitvoering
Tim de Vrijer	Projectmedewerker	Natuur en Milieufederatie Noord-Holland	Uitvoering, organisatie sessies, coördineren deelname natuurorganisaties
Minella Haazelager	Projectmedewerker	Natuur en Milieufederatie Noord-Holland	Uitvoering, organisatie sessies
Bas Koppers	Landschapsarchitect	Groen als Bas	Opstellen van sfeerbeelden en landschappelijke principes
	Projectmedewerker	Vereniging van Energie Initiatieven en Coöperaties Noord-Holland	Uitvoering en coördineren deelname energie coöperaties. Praktijk ervaring met lokaal eigendom

Bijlage: over de Participatiecoalitie

De Participatiecoalitie Noord-Holland is voortgekomen uit de landelijke Participatiecoalitie, die in het kader van het Klimaatakkoord is opgericht. Deze nationale coalitie dient ter ondersteuning van het Nationaal Programma RES, bij het opstellen van de Regionale Energie Strategieën (RES). De Participatiecoalitie Noord Holland bestaat primair uit een samenwerkingsverband tussen de Natuur- en Milieufederatie Noord Holland en de samenwerkende energiecoöperaties in Noord Holland (VEINH, de Vereniging Energiecoöperaties en -initiatieven Noord Holland). Deze coalitie wordt lokaal en provinciaal versterkt met andere initiatieven van onderop.

De belangrijkste doelstellingen van de Participatiecoalitie zijn:

- ▶ het bewaken van de ambitie;
- ▶ het stimuleren van participatie en 50% lokaal eigendom;
- ▶ aandacht hoog houden voor landschap en natuur bij locatiekeuze en inpassing.

Als Participatiecoalitie Noord Holland zijn we gericht op een ambitieuze RES met veel participatie van de bevolking en het bedrijfsleven en een maximalisatie van het lokaal eigendom. Hierbij streven we naar een zorgvuldige afweging tussen enerzijds zoveel mogelijk energie opwekking en anderzijds behoud van leefbaarheid, natuur en biodiversiteit.

Daarbij leunen wij op onze achterban: een netwerk van zo'n 220 lokale en regionale natuur-landschaps- en milieurorganisaties en energiecoöperaties.

